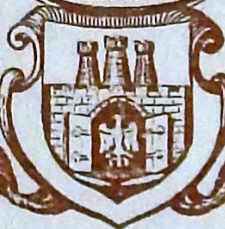

GEN. JOSEPH HALLER

BANQUET
IN HONOR OF
GEN. JOSEPH HALLER
COMMANDER OF POLISH ARMIES IN FRANCE

— — — — —
TUESDAY JANUARY 2ND 1934. — — — — —

≡ MALLOW-STERLING HOTEL
WILKES-BARRE PA.

General Joseph Haller

SOUVENIR BOOKLET COMMITTEE

REV. FRANCIS L. KASACZUN

MICHAEL J. MARKIEWICZ

Menu

MALONE FRUIT COCKTAIL

HEARTS CELERY

ITALIAN OLIVES

14 KARAT POULETTE POTAGE

FRENCH ROLLS

BUTTER

FILET MIGNON a'la GENERAL HALLER

SHANNON ROAST POTATOES

STRING BEANS CHATEAU THIERRY

HEARTS OF LETTUCE SALAD
ALLIED DRESSING

GENERAL McLEAN ICE CREAM

CRACOVIENNE GATEAU

COFFEE

General Joseph Haller Banquet Programme

1. Polish National Anthem
2. Invocation - - - Rt. Rev. Jacob J. Kowalewski
3. Introduction of Toastmaster Chairman Rev. J. E. Gryczka
4. Toastmaster - Brigadier-General William S. McLean, Jr.
Commanding 53 Field Artillery Brigade P. N. G.
5. Address of Welcome - - Hon. Charles N. Loveland
Mayor of Wilkes-Barre, Pa.
6. Vocal Solo - - - Miss Tekla Prokowska
7. Address - - - Lt. Governor Edward C. Shannon
Commanding 28th Division P. N. G.
8. Vocal Solo - - - Paul Purta
9. Address - - - Brigadier-General David J. Davis
The Adjutant General P. N. G.
10. Address - - - Miecislaus S. Szymczak
Member Federal Reserve Board
11. Vocal Solo - - - William M. Multer
County Controller
12. Address - Major General Paul B. Malone, U. S. Army
Commanding Third Corps Area
13. Vocal Solo - - - Miss Charlotte Zajkowski
14. Response - - - General Joseph Haller
Commander Polish Armies in France
15. Address - - - Peter E. Turek, Esq.
Pres. Polish Union of U. S. of N. A.
16. American National Anthem.

Stan. Schmidt's Orchestra

General Joseph de Hallenburg Haller

Poland is fortunate in having had, during her critical period, General Joseph Haller. A great son, a great patriot! He has served his country and his God well, and has earned and always will find a warm place in the hearts of his country men. He, in his own characteristic way, conceived the independence of Poland as his main purpose of life, and devoted his great talents to achieve that object. The name Haller is so closely connected with the World War that one cannot be mentioned without recalling the other. It is not an easy task to present to the reader an accurate, and life-like image of this extraordinary man, and to disengage his personality from the mass of details which surrounds his life. Yet, each detail is of great importance and cannot be omitted. This writing, however, of a single personage, cannot supply the materials of an adequate, or even a nearly adequate account of the life of this renowned man.

Joseph Haller was born on August 13, 1873 in Jurczyce, near the city of age-old reverence and culture, picturesque Krakow, in Poland. The ancestors of Haller were natives of Tyrol, and belonged to the nobility of the ancient Republic of Poland, but in the 14th century they migrated to Krakow. Many of his ancestors held high positions in public, and private life. His grandfather, Joseph, was President of the Senate of the free Krakow State; the silver coin, known as "Little Hallers" was the last money issued by him in the free Poland. Another noted member of the Haller family was Caesar, an insurgent in the years 1848 and 1863, who fought for Poland's freedom. He was also a member of the national government, and later a representative to the Galician Senate and to the Austrian Parliament. One of the first printing establishments in Poland belonged to the Haller family. Emperor Leopold confirmed the nobility of the Hallers, and presented them with their own coat of arms and the title "de Hallenburg".

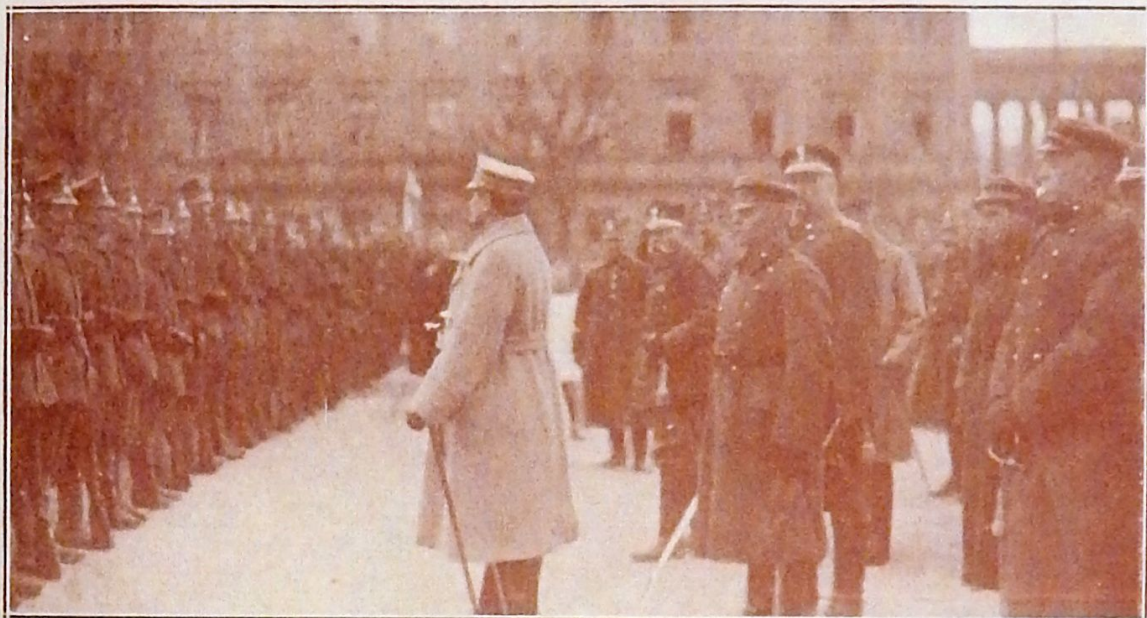
His mother, Olga Treter, was a daughter of Wiktor Treter de Szreniawa of Lubomirz, a captain of the Polish Army of 1831, and of the Baronesse La Sollay de Malescot, from whom he inherited French blood.

The early boyhood days of Joseph were spent in Krakow until 1882, when his parents migrated to Lwow, where his father, Henry, was engaged as director of a Credit and Loan Bank. Here in Lwow, Joseph began his higher education. In 1886, he was transferred to the school of Koszyce, where, together with his Polish schoolmates, he organized the "Klub Polski".

Ten years later, after the death of his father, in 1888, he continued his education in Hranice which he finished in 1892.

Ever since his childhood, Joseph was attracted to military life up to the moment when he flashed across the vision of the world as one of the greatest generals of his time.

A better opportunity for training later was presented when at the age of 19, he was enrolled as a cadet in the Military Academy of Vienna, where he came under the influence of men of fine culture and intelligence.

General Joseph Haller Reviewing the Army at Saski Square, Warsaw.

General Józef Haller na Rewji na Placu Saskim w roku 1919.

This change marked the approach of manhood, yet did not deeply affect his character, but it developed quickly and strongly his potential genius. He confined himself to military history with intense earnestness; became one of the most learned of soldiers, and especially pored for laborious hours over military maps and plans for fortresses, tasks that laid a strong foundation for his future career. After graduating from the Academy in 1895, he passed the officer's examination. He won his lieutenantcy and then entered to active service as an officer in the Artillery Corps.

Such was the environment of his boyhood. There was wholesome, strenuous, useful work to be done, yet, education was the essential. This was the typical Pole's life at the time, and it produced strong men for the period of the crisis.

In 1906 he married Miss Alexandra Sala, daughter of the Marshal of the County of Brody. Three years later Joseph Haller was advanced to the rank of Captain, and in 1910 he left the active service in the Austrian Army, in order to study agriculture. The next step of the aspiring leader was to try to organize cooperative unions, and he assigned himself to the task with untiring energy, and with admirable adroitness and persuasive skill. Later, he led the Scout Movement, the Falcons, and in 1912 he trained them in military tactics. Through his zealous efforts and interests, the first convention and maneuvers of the Falcons was held at Lwow, to commemorate the 50th anniversary of the Insurrection of Poland.

In 1914, the World War began. General Haller was at this time preparing young Falcons for military service. Since he was a pensioned Austrian officer, he was bound to first consider her rights and interests, yet, he sincerely wished to gain Poland's independence. Automatically, as it seemed, Haller was called by the Ministry of War to active service. Due to political influences he was able to relieve himself of the Austrian service in order to form a volunteer Polish Army.

At this time, from the representatives of the parties of Poland's independence, a General National Committee was formed in Krakow as the only Polish authority. From the eastern section of this National Com-

mittee, General Haller received official authorization to organize the 2nd Eastern Brigade of the Legions, while Joseph Pilsudski had been organizing the first brigade.

As commander of the Eastern brigade, Joseph Haller recognized the Eastern Section of the Polish National Committee as his supreme power, and because of this he fell in discord with the Austrian authorities, who from the beginning distrusted the Polish Army. Later, after the Legions had left Lwow, Colonel Fijałkowski was assigned commander of the brigade by the Austrian authorities, while Haller was left in command of the 1st Regiment.

Ever since the birth of the 2nd Brigade, Joseph Haller stood firmly, because he thought it was a Polish Army and that it had taken an oath to the Polish nation and not to the Emperor of Austria. He believed that this army would fight only for Poland's independence. However, he soon discovered that this was impossible, as the 1st Brigade had already taken the Austrian oath. Soon the parties in the Eastern Section of the Polish National Committee, under the influence of Roman Dmowski, began to seriously doubt whether the 2nd Brigade, according to the demand of Austria, agreed in general with the standards of the Polish nation. Joseph Haller was faced with a serious problem. The further upkeep of the brigade placed him in conflict with national sentiment, while the disarming of the brigade would compel thousands of under officers to join the active service of the foreign Austrian Army. Haller extricated himself from this delicate situation with military skill. He disbanded the 2nd Brigade and within the regiment he organized a 2nd Iron Brigade.

He went to the front of the 3rd Regiment of the famous 2nd Brigade, and rose from the rank of Major to that of Lieutenant Colonel. Haller justly merited this title. Then followed many battles against the Russians. In the battle of Rafajłowo in November 1914, Lieutenant Colonel Haller was wounded and while being carried off the battle field he warned the soldiers saying: "Do not give up boys", and "As soon as my wounds are dressed, I shall return to you". In spite of the great loss of blood and crude medical treatment he returned to the battle and by a series of brilliant maneuvers he checked the retreat of his army and broke the Russian attack.

Throughout his military life a marked feature of his record in the many commands he held was the confidence and trust placed in him by all who served under him, and the cheerful and prompt obedience that his orders received. The importance of this feeling among troops he well understood, and at this period and after, he always sought to inspire and maintain it. In this manner he was beloved by all his soldiers.

Haller's Regiment, as a fighting unit, was kept under continuous fire at Rafajłowa and Zielona in the Carpathian Mountains until the attack of the Austrians on January 31, 1915.

After these gruelling battles, Haller and his regiment rested in Kołomyja and here on March 15, 1915, he was advanced to the rank of Colonel by the Austrians. Now, he decided to have an understanding with the proper authorities in behalf of his regiment, but mainly, in behalf of Poland. First, he traveled to Budapest, then to Vienna, then to the quarters of the commander of the Austrian armies of Cieszyn, and finally to the headquarters of the Legion of Piotrkow. After a conference with the Commander in Chief, General Durski, Colonel Haller, accompanied by Major Sikorski, journeyed to Kielce for an understanding with Joseph Pilsudski. While traveling, Haller had an accident and broke his leg. The bone was improperly set at the German Hospital at Częstochowa and com-

plications developed. For a long time Joseph Haller fought with death. Through his political influence he was transferred to Vienna, where under the constant care of his wife, he slowly recuperated.

From Vienna, through Krakow, Colonel Haller continued to the Wołyn front, where Joseph Piłsudski commanded the 1st Brigade; Colonel Kuettner, a Hungarian, the 2nd; and General Grzesicki, an Austrian, the 3rd.

At this time, Colonel Haller had no command, but during one of the serious battles on the Styr River near Stochod, he hurriedly organized a column of his own and surrounded Stobychwa at Czeremoszne, where on the same day, July 15, 1916, he was made a brigadier-general and commander of the 2nd Brigade to succeed Colonel Kuettner.

The appointment of Brigadier-General Haller in the place of the Hungarian Colonel was the recognition of the Polish cause by the Austrians, but it did not prevent the dissatisfaction growing amongst the Legionaires. Now, more than ever, they strongly demanded the decision in behalf of the Polish cause and above all, the acknowledgment of the Polish National Army.

General Puchalski's position as commander of all three brigades became more and more difficult. He was soon replaced by Colonel Stanislaus Szeptycki. In the meantime, Piłsudski also lost command of the 1st Brigade.

Now, in reality, began the agitation among the Legionaires to dissolve the Legions and to place their resignations. At the end of November, 1916, the 1st Brigade was transferred to Warsaw, and Joseph Piłsudski became a member of the Council of State. The Legionaires who refused to take the notorious oath approved by the Council State, were disarmed and imprisoned at Szczypiorna by the German occupational authorities. The 2nd Brigade, at the initiative of Joseph Haller, refused allegiance to the Germans and therefore, was transferred to Przemyśl as a Polish Aid Corps, this title being suggested by Brigadier-General Haller in a famous memorial of the Councils of Colonels.

From Przemyśl, the Polish Aid Corps, or Haller's Brigade, was led to the Bukowinski front at Rarancza, where after a certain time, Brigadier-General Haller received the news of the creation of the Regent Council at Warsaw by the "will of the monarchs". Upon receiving this news, which he read at the front, he immediately wrote to the Council, stating that his army recognized it as the temporary commanding authority of the Independent Government of Poland.

On February 9, 1918, Bolshevik-Russia signed a secret peace treaty with the Austro-Germans at Brzesc, where the three hostile forces again provoked the Republic of Poland. They intended to separate Chełmszczyzna from Poland and offer it to the newly formed Ukraine. This caused much indignation in the ranks of the 2nd Brigade, as it became evident that the occupants, contrary to their promises and proclamations, with reference to the independence of Poland, prepared to perpetrate her fourth division. It was the general opinion, that the continuance of the Legions under the Central Powers did not cohere with the dignity of the Polish Nation.

Brigadier-General Joseph Haller then decided upon a daring exploit, an act which indicated that a Pole in war for the independence of his country fears no power no matter how great, and therefore, he did not fear the power of the Germans. So on February 15, 1918, Brigadier-General Haller, after discarding all his German and Austrian decorations, declared open war upon these two powers. After the battle with the Austrians at Rarancza, General Haller led a part of his 2nd Brigade across

the trench line to the east in order to join other Polish formations. Part of his Brigade was cut off by the Austrians, and therefore, could not follow their commander. Those who could not break through, were imprisoned by the Austrians, and the famous case at Marmaros-Sziget concluded the period of the Legions' battles for the independence of Poland, at the side of the Central Powers.

"Brigadier-General Haller attacked the Austrian front and saved the Legions' honor", wrote Division General Sikorski, who was later to become famous for his heroic wartime deeds, "and his future battles with German Armies at Kaniow tended to confirm, in the eyes of the world, a feat more perceptible than at present, that the Polish Legions in 1914 marched upon the historically alleged Russian Front for the purpose of uniting independent Poland."

On the day that the 2nd Brigade broke through the Austrian lines on Russian Territory, Brigadier General Haller issued a proclamation to the Polish nation vowing, in the spirit of Kosciuszko's address, that the banner of combat to secure the independence of Poland would not be withdrawn by the Polish soldier, until such freedom had been obtained. In a separate letter to the Austrian Emperor, he openly denounced the ignominious treachery of Austria and Germany towards Poland.

Lacking food and money, Haller and his Brigade encountered many difficulties while in Ukrainia. The addition of men and materials hampered their advancement for a short while but, on the other hand, increased their strength.

Out of the chaos which now reigned in Russia and the Ukrainia, the Polish soldiers organized themselves into two divisions: the first corps under the command of General Dowbor-Musnicki at Minszczyzna; the second corps under General Stankiewicz at Soroka, while General Michaelis began to organize a third Corps at Antoniny. The nearest corps was that of General Stankiewicz, which after a few weeks of aimless wandering, in the middle of March, 1918, was joined by Haller's brigade. After reorganizing the corps and reintroducing strict discipline, Haller took over the realms of his 5th Division with the rank of General. Shortly afterward, on April 10, 1918, General Stankiewicz retired, leaving the entire 2nd Division under the command of General Joseph Haller.

After taking charge of the 2nd Corps, General Haller issued an order to march at midnight, occupying in turn the towns of Maksymowka and Human. He intended to unite with the 1st Corps under General Dowbor-Musnicki. Although the further march of the 2nd Brigade was not approved by the German Marshal Eichhorn — (who threatening to use force demanded that they check it,) — nevertheless, General Haller moved on through Olhopol and Winohrady to Boguslaw.

This was now a march through the territory occupied by the Prussians in Ukrainia, therefore, it required much caution to avoid hidden German troops. Following the heroic five day battle at Kaniow in May, 1918, Haller hacked his way through the overwhelming superior German forces. In the meantime, agreements were made through the Regent Council at Warsaw, which resulted in the Germans guarantee of neutrality to the 2nd Corps. No one suspected that in Germany's promise was hidden deep treachery. On May 10 and 11, 1918, the German Army attacked the neighboring villages occupied by General Haller's troops. There followed a bloody battle. In spite of the Germans 15,000 men, not considering the artillery and cavalry, 250 were killed and 800 wounded, while out of Haller's army of 3,000 only 100 were killed and 200 wounded.

General Joseph Haller with Marshal Piłsudski, General Iwaszkiewicz and Col. Starzynski and they reviewed the soldiers of the Polish Army who were decorated with the Order of Virtuti Militari in Warsaw in 1919.

Defilada Kawalerów orderu Virtuti Militari. Marszałek Piłsudski, General Józef Haller, General Iwaszkiewicz i Pułkownik Starzyński w roku 1919.

As the situation was unsolvable and further shedding of blood useless, General Haller agreed to the proposed armistice. Taking advantage of this delayed inactivity of the enemy, he dissolved his Corps, divided them into smaller groups, and scattered them over Russian territory with instruction to keep up the fight for their cause.

This occurred about the same time that the Germans were launching the last attack upon the French Front. In order to put over this great final drive, Hindenburg needed all his reserves from Ukrainia, but could not withdraw them because he believed Haller commanded a great force. By engaging the attention of the Germans in Russia, thus preventing them from joining in the attack on the French front, Haller's army was instrumental in the Allied victory.

After the battle of Kaniow and the sending of Polish armies to places of security, General Haller was forced to disguise himself before the Germans, who were anxious for his capture. On May 20, 1918, while hidden in the home of Hulanick and Boguslaw, he received word from the Polish military organization and the Inter-Party Circle that he was intrusted with the command of all the Polish Armies outside of the territory occupied by the Austro-Prussians.

From Wasylkow, General Haller marched to Kijow and from there to Moscow, organizing, on his way, Polish armies. In Moscow, he formed a military commission with Colonel Michael Zymierski as leader, and placed Colonel Zeligowski in command of the army on Russian territory appointing him General.

On July 4, 1918, General Haller sailed, with a few officers of the 2nd Brigade on the English Steamer "City of Marseilles" that he might reach France through England. On July 12, he arrived at Havre and the following day he was greeted by Roman Dmowski in Paris. Immediately, they visited Premier Clemenceau who said, "My whole ministry is at your com-

mand General". Haller was at once admitted as a member of the Polish National Committee at Paris, and later elevated to the rank of Commander-in-Chief of the Polish Armies on the side of the Allies. Now began the strenuous and painstaking work for enlarging the Polish Army, part of which was already in France, organized by the Poles in the United States. The 1st division of this army was commanded by Colonel Jasinski. He, under the command of General Gouraud, was engaged in a spirited encounter at Champagne. General Haller accepted the command of the first Division of Polish Infantry at Alsace, and immediately began organizing Polish armies.

Thousands of volunteers were drawn from all parts of the world. America sent 24,000, Italy 35,000, France 15,000, England a few thousand, and even Brazil contributed. The general of the Polish Armies now had under his command more than 100,000 men divided into seven divisions comprising artillery, cavalry, a fleet of supply automobiles, camp wagons and first aid corps and soldiers animated with the highest spirit of patriotism and readiness for supreme sacrifice for their country. This army of which a part was engaged in many battles with the Germans on the coalition front up to the time of the complete rout of the German troops, made it possible for Poland to enter the Peace Conference at Versailles.

Unfortunately, the Polish army could not return at once to Poland through Danzig after its victory over the Germans, because in Poland as in France, the elements, sympathizing with the socialistic revolutionists of Germany exercised their influence. — Being afraid of the "White Guard", the Germans, with the aid of England, took advantage of these sympathies and refused to allow Haller's army to pass through Danzig. In view of such a situation, the tedious and trying deliberations between the Polish National Committee and Marshall Pilsudski, between Paris and Warsaw, were extended from day to day, from week to week.

Foreseeing danger in this delay for the newly gained independence of Poland, Ignacy Jan Paderewski left America for Poland. A patriot and a statesman could not be resisted even by opponents, and so after seeing the enthusiastic reception which Poland prepared for Paderewski, Marshal Pilsudski decided to intrust to Paderewski the Presidency of the Polish Cabinet and the office of Secretary of Foreign Affairs. This turn in the state of affairs enabled Haller's Army to return immediately from France.

Much depended on this hasty return. When in April 1919, General Haller arrived with his army to the reborn Republic of Poland, the conflagration of war spread over the entire eastern front. Now the whole Polish nation turned to Haller's army with full confidence and this confidence was not betrayed.

On May 8, 1919, General Haller took command of the Russian Front from Pinsk to Karpaty, and with a few concerted attacks defeated the enemy forces and defended the town of Lwow. Then he delivered "Małopolska" from the hands of the Ukrainian rebels who were led by the German officers.

After the defeat of the Ukrainians, General Haller left for the Silesian front. In 1920 he captured Pomerania; on January 21, Torun; and on February 10, Puck. When he reached the Polish boundary line on the shores of the Baltic, he and his men gathered on the bank overlooking the sea. Here, in the presence of all, he took off his ring and threw it into the calm water. By this simple action, which signified a marriage, so to speak, he united Poland with the Baltic forever.

In Pomerania, Silesia and other captured cities, he introduced Polish administrative authorities. Then with renewed vigor he proceeded to

attack the Germans, but in the midst of this evidently beneficial drive, he was recalled to Poland.

In the beginning of April 1920, General Haller left on a much needed furlough to Zakopane, because he declined to assume the responsibility of the apparent war with Russia, for which Poland was not prepared. Meanwhile, there followed the disastrous retreat of the Polish Army from that ill-fated expedition of Joseph Pilsudski at Kijow to obtain the sceptre for the Ukrainian leader, Petlura. The news of this great catastrophe at Kijow spread like a forest fire and immediately the Bolsheviks began to march against Poland pressing their advances on Warsaw. General Haller was at once called to this point where he was given orders to organize the Polish volunteer army and take command of the defense of Warsaw. The territory under his command comprised the land between the Deblin and Prussia.

On July 23, 1920, General Haller took charge of the armies on the northeastern front where he fought two victorious battles on the Bug, making it possible for an easy return of the Polish Army to Warsaw. Later he gained another victory called, "The Miracle of the Vistula", — Cud nad Wisła —. The three outstanding battles at this time were fought at Radzymin, Nasielsk and Ossow, where the chaplain, Rev. Father John Skorupka met his heroic death.

In 1921 General Haller was named chairman of the Supreme Military Commission, general inspector of the artillery and later a member of the Council of War. These positions were honorary and well merited because of his heroic deeds to gain Poland's Independence.

General Joseph Haller, as long as he lives, will always spread his activities in national and social affairs. At present, he works untiringly as president of the Red Cross Organization, Polish Scouts and Veterans' Organizations for the invalids. For his valor and deeds he was decorated with the following orders: White Eagle; *Virtuti Militari*; Cross of Valor — four times —; The High Commandor of the French Honorary Legion; The French Military Cross with a palm, Commandor of the Italian Crown; and with the American Orders: "Distinguished Service"; and the "Cincinnatus" with the inscription, "omnia reliquit servare rem publicam", which order he placed in the museum of the Polish Army at Warsaw in memory of the comradeship of the Polish and American Armies.

General Haller will always remain, to the Polish nation, the most honorable example of a pure, sacrificing and unselfish son of Poland. No man ever gained more enduring fame. No character in Polish history who owed less to his own ambition or design has ever achieved such a supreme success.

A striking feature in the General's character, and one that has contributed to his success, was the intensity and earnestness with which he devoted himself to whatever duty might be before him.

As a soldier, General Haller possessed to an eminent degree the qualities that are indispensable in a commander who is called on to lead troops in battle, and who has the right to expect success and victory. He has shown the ability to think and act promptly and energetically, and secure cooperation and support for whatever responsibilities his demands have required. He has demonstrated unmistakable power to impress his will and personal influence upon all who were under his command.

After the World War and after Poland had gained her independence, a peaceful future seemed inevitable for this great man, but he continues to devote his great energy and patriotism to Poland's progress and influence as a world power.

REGINA M. KASACZUN.

Życie i Czyny Generała Józefa Hallera

(Szkic Biograficzny-Historyczny)

Dzieje odradzającej się do życia politycznego Polski w okresie Wojny Światowej, tak ściśle związane są z Imieniem Generała Józefa Hallera, że to wszystko co dotychczas o Nim napisano, stanowi zaledwie garstkę pobieżnych szkiców, zapisków i notatek. Dopiero kiedyś—w przyszłości, bezstronne pióro dziejopisa polskiego przekaze potomności naszej potężną postać i kryształowy charakter Generała Józefa Hallera, który w dziele odbudowy "wolnej, zjednoczonej i z dostępem do morza Polski" był uosobieniem wszystkich naszych narodowych Bohaterów.

Józef Haller przyszedł na świat w dniu 13-go sierpnia, 1873 roku w starym dworcu szlacheckim w Jurczycach, majątności rodzinnej Hallerów, znajdującej się w pobliżu Krakowa. Tam też spędził lata swego dzieciństwa do roku 1882, kiedy rodzice jego przenieśli się do Lwowa, gdzie ojciec Hallera, Henryk był Dyrektorem Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Ród Józefa Hallera pochodzi z Tyrolu, skąd przywędrował do Polski jeszcze w XIV wieku, osiadając w Krakowie. Jako patrycjusze, Hallerowie byli już szlachtą za czasów dawnej Rzeczypospolitej Polski. Wielu z pośród przodków Hallera po mieczu zajmowało wybitne stanowiska w Polsce; dziadek jego, Józef Haller by Prezydentem Senatu wolnej Rzeczypospolitej Krakowskiej, a wydane przez niego w roku 1835-tym srebrne "hallerki", były podówczas ostatnimi pieniędzmi w wolnej Polsce wydanymi; stryj zaś jego, Cezary Haller, powstaniec z 1848 i 1863 roku był Członkiem Rządu Narodowego, a później Posłem do Sejmu Galicyjskiego i do Parlamentu Austriackiego. Cesarz Leopold potwierdził szlachectwo rodu Hallerów, nadając mu herb własny i przydomek "de Hallenburg".

Matka Józefa Hallera, Olga z Treterów, była córka Wiktoryna z Lubomirza Tretera, herbu "Szreniawa", Kapitana Wojsk Polskich z 1831 roku i Baronówny La Sollay de Malescot, po której odziedziczył on w żylach krew francuską.

We Lwowie rozpoczął Haller wyższe nauki w jednym z tamtejszych Gimnazjów, skąd w roku 1886 przeniesiono go do Szkoły Realnej w Koszycach, gdzie wespół z uczniami-polakami założył "Klub Polski".

W dwa lata po śmierci ojca t. j. w roku 1888-mym Haller przeszedł do Wyższej Szkoły Realnej w Hranicach, którą skończył w roku 1892-gim, poczem udał się na studia artyleryjskie do Wojskowej Akademii Technicznej we Wiedniu.

Po skończeniu w 1895 roku studjów artyleryjskich, złożył egzamin oficerski i w stopniu Podporucznika przydzielony został do 11-go Pułku Artylerji we Lwowie.

W tym czasie zaszła ważna zmiana w życiu prywatnem Hallera—zakłada bowiem gniazdo rodzinne, żeniąc się w roku 1906-tym z panną Aleksandrą Sala, córką Marszałka Powiatu Brodzkiego. Zdobywszy w roku 1909-tym nominację na Kapitana, w rok później opuszcza szeregi Armji Austriackiej i osiedla się na roli, gospodarując w majątku Wysocko pod Brodami. Równocześnie rozwija w tym okresie szeroką działalność kul-

Rewja na Placu Saskim. Stoi na pierwszym planie General Francuski, Prezydent Wojciechowski, General Józef Haller i General Leśniewski, minister wojny.

General Joseph Haller standing rigidly at attention as the brave legions of the Polish Army marched in review before President Stanislaus Wojciechowski of Poland, Gen. Gouraud of the French High Command and Gen. Lesniewski, Polish minister of war.

turalno-społeczną, żywo interesując się ruchem wojskowym wśród młodzieży. Że zaś nie zbywało mu na bystrości spostrzegawczej—że przewidywał już nadciągającą burzę konfliktu europejskiego, więc też z całą młodzieńczą energją zabrał się już od roku 1912-go do organizowania młodzieży polskiej w Sokole Macierzy we Lwowie, a następnie jako Naczelnny Instruktor Wojskowy Związku Sokolego do militarnego szkolenia wszystkich jej drużyn. Pod jego też kierownictwem i dowództwem odbył się w roku 1913-tym we Lwowie Wszechpolski Zlot Sokolstwa i ćwiczenia wojskowe na błoniach Zamarstynowskich, dla uczczenia Pięćdziesięcioletniej Rocznicy Powstania Polskiego.

Wybuch Wojny Światowej w roku 1914-tym zastaje Józefa Hallera przy tej właśnie pracy nad przysposobianiem wojskowym Sokolstwa. Jako spensjonowany oficer austriacki, został on automatycznie powołany przez Ministerstwo Wojny do czynnej służby, dzięki jednak wpływom politycznym, udało mu się uzyskać zwolnienie od tej służby, a to dla zajęcia się formacją ochotniczych oddziałów polskich.

W tym czasie, z przedstawicieli Stronnictw Niepodległościowych wyłoniony został w Krakowie Naczelnny Komitet Narodowy, jako jedyna władza polska; pod kierownictwem zaś politycznym Sekcji Wschodniej tego Naczelnego Komitetu Narodowego Józef Haller formuje Legjon Wschodni, podczas gdy Legjon Zachodni formowany był pod dowództwem Józefa Piłsudskiego.

Jako Komendant Legjonu Wschodniego, Józef Haller za najwyższą swoją władzę uważał tylko Sekcję Wschodnią Naczelnego Komitetu Narodowego, przezco odrazu naraził się władzom austriackim, które od samego już początku z nieufnością odnosiły się do wojska polskiego. Doszło do tego, że po wyjściu Legjonu Wschodniego ze Lwowa, przy reorganizacji jego w Jaśle, zgłosił sięznaczony już bezpośrednio przez Austriaków na

dowódcę Legjonu Pułkownik Fijałkowski, podczas gdy Hallerowi zostawiono komendę tylko Pierwszego Pułku.

Od początku już formowania Legjonu Wschodniego stał zawsze Haller mocno przy tem, że będzie to Wojsko Polskie które, przysięga tylko Narodowi Polskiemu, a nie cesarzowi austriackiemu i że walczyć ono będzie tylko o wolność Polski, a nie o interesy Austrii. Kiedy jednak utrzymanie tego programu wobec stanowiska władz austriackich stawało się niemożliwym; kiedy Legjon Zachodni dowodzony przez Józefa Piłsudskiego złożył już wówczas przysięgę cesarzowi austriackiemu i kiedy Stronnictwa Narodowe w Sekcji Wschodniej Naczelnego Komitetu Narodowego pod wpływem Romana Dmowskiego zaczęły mocno wątpić, czy istnienie Legjonu Wschodniego w myśl postulatów austriackich godzi się wogóle ze stanowiskiem polsko-narodowym—Józef Haller znalazł się w nadzwyczaj trudnym położeniu. Utrzymanie dalsze Legjonu stawiało go w konflikt z sumieniem narodowym, rozwiązanie zaś Legjonu zmuszało tysiące podkomendnych mu legjonistów do służby czynnej w obcej armji austriackiej. Z konfliktu tego wybrnął on jednak w ten sposób, że rozwiązał Legjon Wschodni, ale oddziały wchodzące w skład jego stały się następnie zaczątkiem Drugiej Brygady Legjonów, zwanej Karpacką lub Żelazną.

Jako dowódca Baonu, a następnie Trzeciego Pułku Piechoty Legjonów, został Józef Haller w dniu 31-go października 1914 roku awansowany na Majora, a 15-go listopada tegoż roku na Podpułkownika. W tym też charakterze brał on udział w walkach przeciw armji rosyjskiej, broniąc przyłączy Pantyrskiej i staczając ze swym Pułkiem szereg krwawych bitew. W bitwie pod Rafajłową, w listopadzie 1914 roku został on ranny w prawe ramię i pachwinę, a kiedy go unoszono z pola bitwy upominał swoich żołnierzy: "Nie dajcie się chłopcy, a skoro mnie opatrzą, zaraz tu do was wrócę". I rzeczywiście—pomimo upływu krwi, po opatrunku kazał się wsadzić na konia i powrócił do swych chłopców, aby właśnie w ostatniej chwili nakazany już odwrot wstrzymać i moskiewski atak złamać. Wysiłek ten przepłacił oczywiście zakażeniem krwi i chorobą, ale się wyleczył i dowództwa z rąk nie wypuścił.

Pułk Hallera, jako jednostka bojowa, utrzymał się pod ciągłym ogniem w Karpatach—w Rafajłowej i Zielonej na wysuniętej pozycji aż do dnia 31-go stycznia 1915 roku, czyli do czasu ofensywy austriackiej.

Po niesłychanie uciążliwej i krwawej kampanji, dostał się wreszcie Haller wraz ze swoim Pułkiem na dłuższy postój do Kołomyi i tutaj dowództwo austriackie mianowało go Pułkownikiem dnia 15-go marca 1915 r.

Korzystając z dłuższej przerwy w akcji wojennej, postanowił Pułkownik Józef Haller porozumieć się z czynnikami miarodajnymi w sprawie swojej Brygady i wogóle w sprawie polskiej. Wyjechał więc naprzód do Budapesztu, potem do Wiednia, dalej do kwatery Naczelnego Dowództwa Wojsk Austriackich do Cieszyna, a wreszcie do Głównej Komendy Legjonów w Piotrkowie.

Po konferencji z głównym Dowódcą Legjonu Gen. Durskim, wyruszył Józef Haller w towarzystwie Majora Sikorskiego w Kieleckie, dla porozumienia się z Józefem Piłsudskim, który znajdował się wówczas ze swoją grupą nad Nidą—i oto w podróży tej uległ wypadkowi złamania nogi w dwóch miejscach. Złamaną nogę źle mu złożyono w niemieckim szpitalu w Częstochowie, noga opuchła, wytworzył się skrzep pod sercem, nastąpiły komplikacje, chory długo walczył ze śmiercią i dopiero we Wiedniu, dokąd dzięki wpływom politycznym—pod opieką żony udało się go przewieźć, zaczął z wolna przychodzić do zdrowia.

Z Wiednia przez Kraków wyjechał Pułkownik Józef Haller do tak zwanego Legjonowa na froncie Wołyńskim, gdzie Pierwszą Brygadą dowodził

Rewja Wojskowa na Placu Saskim na Cześć Generała
Józefa Hallera r. 1919.

Review of the Polish Army in the Warsaw Public Square
by General Joseph Haller in 1919.

Józef Piłsudski. Drugą Brygadą węgierski Pułkownik Kuettner, a Trzecią Brygadą austriacki Generał Grzesicki.

Haller narazie nie miał żadnej komendy, ale że rozpoczęła się tu poważna bitwa nad Styrem, a następnie cofanie się w popłochu na linię Stochodu, więc w tym ogólnym rozgardzaju zorganizował on sobie naprędce własną kolumnę, którą obsadził Stobychwę pod Czeremoszmem, gdzie też 15-go lipca 1916 roku, Pułkownika Józefa Hallera zamianowano Brygadjerem i Dowódcą Drugiej Brygady w miejsce Pułk. Kuettnera.

Nominacja Brygadjera Hallera w miejsce Węgra była ustępstwem ze strony władz zaborczych dla Polaków, ale nie zażegnało to niezadowolenia corazto bardziej szerzącego się wśród Legionistów. Teraz bowiem zaczęli oni coraz ostrzej i natarczywiej domagać się decyzji w sprawie polskiej, a przede wszystkim traktowania ich jako Wojska polsko-narodowego.

Stanowisko Gen. Puchalskiego, który z ramienia rządu austriackiego miał wówczas naczelne dowództwo nad wszystkimi trzema Brygadami, stawało się coraz trudniejsze—zastąpił go więc wkrótce Pułkownik Stanisław Szeptycki, a Józefowi Piłsudskiemu odebrano wkrótce potem komendę Pierwszej Brygady, zarzucając mu różne błędy strategiczne i ignorowanie wyższych rozkazów.

Teraz rozpoczęła się na dobre w Legionach agitacja za ich rozwiązaniem i podawaniem się do dymisji. Z końcem listopada 1916 roku została przeniesiona Pierwsza Brygada i Komenda Legionów do Warszawy, a Józef Piłsudski został członkiem Rady Stanu. Po słynnej przysiędze, kiedy tych Legionistów którzy nie chcieli składać przysięgi uchwalonej przez Radę Stanu, okupacyjne władze niemieckie rozbroiły i uwięziły w Szczypiornie. Druga Brygada za inicjatywą Hallera wypowiedziała posłuszeństwo Niemcom, w rezultacie czego przeniesioną została do Przemyśla jako Polski Korpus Posiłkowy, którą to nazwę zainicjował Brygadier Haller w słynnym memorjale Rady Pułkowników.

Z Przemyśla skierowano ów Polski Korpus Posiłkowy czyli Brygadę

Hallera na front Bukowiński pod Rarańczę, gdzie po pewnym czasie otrzymał Brygadjer Haller wiadomość, o powołaniu do życia "wołą monarchów" Rady Regencyjnej w Warszawie. Wiadomość tę odczytał on przed frontem i wysłał adres do Rady Regencyjnej zaznaczając, że wojsko jego uważa ją za tymczasową władzę naczelną niepodległego Państwa Polskiego.

Dnia 9-go lutego 1918 roku, Rosja teraz już bolszewicka, zawarła odrębny pokój z Austro-Niemcami w Brześciu nad Bugiem, gdzie trzej ci drapieżcy znowu targnęli się na całość Rzeczypospolitej Polski. Postanowili bowiem oderwać od Polski—przeziąknętą krwią męczenników—Chełmszczyznę i oddać ją ad hoc stworzonej Ukrainie. Wywołało to w szeregach Drugiej Brygady oburzenie bez granic—stało się bowiem jasnym, że okupanci wbrew swym obietnicom i proklamacjom odnośnie niepodległości Polski, zabrali się do czwartego jej podziału. Toteż wszyscy zrozumieli, że dalsze pozostawanie Legjonów przy Centralnych Mocarstwach nie licuje z godnością Narodu i żołnierza Polskiego.

Brygadjer Józef Haller zdobywa się wtedy na czyn śmiały—czyn, który wykazał, że Polak w walce o niepodległość Ojczyzny nie ułęknie się żadnej potęgi a więc i potęgi niemieckiej. Oto bowiem w dniu 15-go lutego 1918 roku, Brygadjer Haller odrzuciwszy wszystkie ordery austriacko-niemieckie, wypowiada otwartą wojnę tym dwom zaborczym państwom i, po stoczeniu pod Rarańczą bitwy z Austriakami, przerzuca się z częścią swej Drugiej Brygady przez linię okopów na wschód, ażeby połączyć się z istniejącymi tam wojskowymi formacjami polskimi. Część Brygady Hallera odcięli Austriacy, nie mogła więc pójść za swym wodzem. Wszyscy ci, którzy nie zdołali przebić się przez linię nieprzyjacielską oświadczyli, że solidaryzują się z czynem swego Wodza Hallera, wobec czego zostali rozbrojeni i internowani na Węgrzech, a słynny proces w Marmaros-Sziget, zakończył okres walk Legjonów o niepodległość Polski przy boku Państw Centralnych.

"Józef Haller uderzając na front austriacki, uratował honor Legjonów"—pisał później wslawiony czynami wojennymi Gen. Dywizji Władysław Sikorski, "a jego późniejsze walki z wojskami niemieckimi pod Kaniowem, stwierdziły wobec całego świata czynem łatwiej zrozumianym aniżeli dotychczasowe, że Legjony Polskie wyruszając w pole w roku 1914-tym, poszły na historycznie uzasadniony przeciw-rosyjski front—nie w imię takiej, czy innej orjentacji, lecz pod hasłem zjednoczenia niepodległej Polski".

W dniu przebicia się Drugiej Brygady przez wojska austriackie na terytorjum rosyjskie, Brygadjer Józef Haller wydał odezwę do Narodu Polskiego, ślubując mu w duchu odezwy Kościuszkowskiej, że sztandaru walki o niepodległość Ojczyzny żołnierz polski nie opuści i że broni nie złoży, dopóki gmach wolnego Państwa Polskiego się nie dźwignie—zaś do cesarza austriackiego ogłosił list osobisty, piętnujący haniebną zdradę Austrii i Niemiec wobec Polski.

Ciężkie chwile przeżywała Brygada Hallera na Ukrainie: brak żywności i pieniędzy, a także łączności z innymi oddziałami polskimi w wysokim stopniu utrudniały posuwanie się naprzód. Mimo tych przeszkód, Brygada stale wzrastała na siłach zarówno pod względem ilości ludzi jak i materjałów wojennych.

W niesłychanym zamieszaniu, jakie w Rosji i na Ukrainie wówczas panowało, żołnierze polscy z wielkiej ale już rozbitej armji rosyjskiej zgrupowali się w dwóch korpusach: w Korpusie Pierwszym Gen. Dowbór-Muśnickiego w Mińszczyźnie, w Korpusie Drugim Gen. Stańkiewicza w Sorokach i w formującym się Korpusie Trzecim Gen. Michaelis w Antoninach. Najbliższym był Korpus Gen. Stańkiewicza i oto po kilku tygodniach uciążliwej tułaczki t. j. w połowie marca 1918 roku udało się Brygadjerowi Hal-

Zawody Harcerskie w Parku Sobieskiego w Warszawie w r. 1919.

Gen. Haller reviewing the Polish Boy Scouts at Sobieski Park, Warsaw in 1919.

lerowi połączyć z tym korpusem. Zreorganizowawszy go i zaprowadziwszy w nim dyscyplinę—której ani śladu tam nie zastał—objął dowództwo piątej jego dywizji w stopniu Generała, a że Generał Stańkiewicz wkrótce usunął się i wyjechał, więc cały Drugi Korpus w dniu 10-go kwietnia 1918 roku przeszedł pod rozkazy Generała Józefa Hallera.

Objąwszy dowództwo Drugiego Korpusu, Generał Haller wydał rozkaz marszu na północ, zajmując kolejno Maksymówkę i Humań. Postanowił on połączyć się z Pierwszym Korpusem Gen. Dowbór-Muśnickiego, toteż chociaż dalszy marsz Drugiego Korpusu nie podobał się niemieckiemu Marszałkowi Eichhornowi—który domagał się wstrzymania go, grożąc użyciem siły—to jednak Generał Haller posuwał się dalej przez Olhopol i Winohrady do Bogusławia.

Był to już marsz przez terytorjum okupacji pruskiej na Ukrainie, a więc wymagał olbrzymiej ostrożności i unikania krzyżówek kolejowych, gdzie zwykle zgrupowane były silne oddziały niemieckie. W ten sposób Korpus Generała Hallera dotarł w okolice Kaniowa, gdzie też rozłożył się obozem. Rozpoczęły się z Niemcami pertraktacje za pośrednictwem Rady Regencyjnej w Warszawie, które zakończone zostały zagwarantowaniem Drugiemu Korpusowi neutralności. Nikt wtedy nie przypuszczał, że w gwarancji niemieckiej kryje się zwykła zdrada. I rzeczywiście—w nocy z 10go na 11go maja 1918 roku wojska niemieckie zdradziecko napadły na graniczne wsie, zajęte przez wojska Generała Hallera. Wywiązał się krwawy bój, w którym przez 24 godzin grało 30 armat. Pomimo, że Niemcy wystąpili w sile 15,000 bagnetów, nie licząc artylerji i kawalerji, a Generał Haller miał tylko 3,000 żołnierzy frontowych, to jednak straty po stronie polskiej wyniosły około 100 zabitych i 200 rannych, podczas gdy Niemcy stracili 250 zabitych i przeszło 800 rannych.

Sytuacja była bez wyjścia, a dalszy przelew krwi bezcelowy. Toteż Generał Haller zgodził się na zaproponowane mu zawieszenie broni, a uzyskany tem zawieszeniem czas wykorzystał on w ten sposób, że rozwiązał swój Korpus, a rozdzielając go na mniejsze zakonspirowane grupy, porozsyłał je po terytorjum Rosji.

Działo się to w czasie ostatniej ofensywy niemieckiej na froncie francuskim. Hindenburg potrzebował na gwałt wszystkich rezerw, ale nie mógł sobie pozwolić na wycofanie wojsk niemieckich z Ukrainy i przetransportowanie ich do Francji—sądził bowiem, że Generał Haller zbyt wielkimi siłami tam rozporządza. Cała więc kampanja Generała Hallera na tyłach armji niemieckiej na wschodzie—absorbując znaczne siły austro-pruskie—przyczyniła się do klęski Państw Centralnych we Francji.

Po boju Kaniowskim i rozesłaniu wojska polskiego w bezpieczne miejsca, Generał Haller musiał w przebraniu ukrywać się przed Niemcami—pragnącymi za wszelką cenę dostać go w swoje ręce—w domu państwa Hulanickich w Bogusławiu, gdzie dnia 20-go maja 1918 roku, w porozumieniu z Polską Organizacją Wojskową i Kołem Międzypartyjnym, powierzono mu dowództwo wszystkich Wojsk Polskich poza terenem okupacji Austro-Pruskiej.

Z Wasylkowa udał się Generał Józef Haller do Kijowa, a stąd do Moskwy, organizując wszędzie po drodze placówki i zbrojne oddziały polskie. W Moskwie powołał do życia Komisję Wojskową, mającą rozwinąć działalność werbunkową. Szefostwo tej Komisji Wojskowej powierzył Pułk. Michałowi Żymierskiemu, a zastępstwo w dowództwie na terenie Rosji Pułkownikowi Żeligowskiemu, mianując go Generałem, sam zaś udał się na Murman, gdzie na mocy zawartego układu z angielskim dowództwem, zorganizował samodzielno-bojowy oddział polski. Dnia 4-go lipca 1918 roku, wydawszy ostatnie rozkazy, Generał Haller wsiadł z kilku bliskimi sobie oficerami z byłego Drugiego Korpusu na statek angielski "City of Marseille" aby przez Anglję dostać się do Francji.

Dnia 12-go lipca jest już w Havrze, a następnego dnia w Paryżu. "Spadłeś nam Generale jak z nieba", powitał go Roman Dmowski. "Całe moje ministerjum jest na twoje usługi Generale"—powiedział stary "tygrys" Premier Clemenceau, podczas pierwszej wizyty u niego, Generała Hallera z Romanem Dmowskim. Natychmiast też zaliczono Generała Hallera do liczby Członków Polskiego Komitetu Narodowego, a w porozumieniu z całą Ententą przeprowadzono nominację jego na Głównodowodzącego wszystkich Wojsk Polskich, walczących po stronie Aljantów.

Teraz rozpoczęła się wyteżona i planowa praca nad powiększaniem Armji Polskiej, której zaczątkiem były już liczne oddziały polskie we Francji, zorganizowane przez Wychodźtvo Polskie w Stanach Zjednoczonych, z których Pierwszy Pułk Strzelców Polskich pod wodzą Pułkownika Jasińskiego odebrał już chrzest krwawy na polach Szampanji w grupie Armji Generała Gouraud, o czym świadczy — dotychczas nieuporządkowany — cmentarz polski w St. Hilaire le Grand niedaleko Reims, gdzie wśród poległych bohaterów Polaków Amerykańskich znajduje się grób Porucznika Chwałkowskiego.

Generał Józef Haller przyjąwszy dowództwo nad Pierwszą Dywizją Strzelców Polskich na froncie Alzackim, zabrał się energicznie do organizowania Armji Polskiej. Ściągano tysiącami ochotników ze wszystkich niemal stron świata. Z Ameryki przysłano ich 24,000; z Włoch 35,000; z obozów francuskich około 15,000—przybyło ich sporo z Anglji a nawet z Brazylji tak, że Główny Wódz Błękitnej Armji Polskiej miał już pod swymi rozkazami stu-tysięczną armję, podzieloną na pełnych siedm Dywizyj, z artylerją, kawalerją, lotnictwem, zapasem automobilowym, taborami i sanitarjatem—żołnierz zaś przejęty wybitnie polskim duchem i gotowością do najwyższych ofiar dla Ojczyzny. Armja ta, której część brała udział we walkach z Niemcami na froncie koalicyjnym aż do chwili zupełnego załamania się frontu niemieckiego, umożliwiła udział Polski w Kongresie Pokoju Wersalskiego.

Uroczystość powrotu Wojsk Polskich po zwycięstwie nad Bolszewikami w roku 1921. Siedzą: Premier Witos, Marszałek Piłsudski, General Sosnkowski i General Haller.

General Joseph Haller with high civil and military officials reviewing the Polish Army on its return from its victorious campaign against the Bolsheviks in 1920. With Gen. Haller is seen Premier Witos, Marshal Piłsudski, General Sosnkowski.

Niestety! Ta stu-tysięczna Armja Polska nie mogła pójść odrazu przez Gdańsk do Polski po zwycięstwie nad Niemcami, gdyż tak w Polsce jak i we Francji, żywiły sympatyzujące z socjalną rewolucją niemiecką zaznaczyły swój wpływ, obawiając się "białej gwardji", Niemcy zaś sympatje te—przy pomocy Anglii—dobrze wyzyskały, sprzeciwiając się lądowaniu Armji Hallera w Gdańsku. Toteż mozolne i uciążliwe pertraktacje między Polskim Komitetem Narodowym a Marszałkiem Piłsudskim—między Paryżem a Warszawą przeciągały się z dnia na dzień, z tygodnia na tydzień.

Przewidując w zwłoce tej niebezpieczeństwo dla świeżo zdobytej niepodległości Ojczyzny, Mistrz Ignacy Jan Paderewski wyjechał osobiście z Ameryki do Polski. Urokowi tego wielkiego Męża Stanu i Patrioty nie mogli oprzeć się nawet jego przeciwnicy—widząc zresztą, jak entuzjastyczne przyjęcie zgotował Mu Naród Polski. Toteż Naczelnik Piłsudski zdecydował się na powierzenie Paderewskiemu Prezydjum Rady Ministrów oraz teki Ministra Spraw Zagranicznych, wobec czego i przyjazd Armji Hallera z Francji do Polski dał się już szybko przeprowadzić.

A przecież na pośpiechu tym tyle zależało... Kiedy bowiem w kwietniu 1919 roku, General Haller przybył na czele swych błękitnych żołnierzy do odrodzonej Rzeczypospolitej, pożoga wojenna objęła już cały wschód, będąc niezwykle groźną na odcinku Małopolski wschodniej. Oczy i serca całego narodowo-uświadomionego ogółu w Polsce zwróciły się wówczas na tę Hallerowską Błękitną Armję z pełnem zaufaniem. I zaufania tego Armja Hallera nie zawiodła.

Dnia 8-go maja 1919 roku objął General Haller dowództwo nad całym frontem ruskim od Pińska aż po Karpaty i kilku szybkimi i skoncentrowanymi uderzeniami rozbił siły nieprzyjacielskie, obronił Lwów i wyzwolił całą wschodnią Małopolskę z wojsk i band ukraińskich, wspomaganych przez niemieckich oficerów z Armji Austro-Węgierskiej.